

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoanne henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevista säädös- ja muista ehdotuksista. Lausuntoa pyydetään

1. luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta,
2. henkilötunnuksen käyttöä koskevasta informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelmasta, sekä
3. henkilötunnuksen vaihtamista koskevasta arviomuistiosta.

Kaikki lausuntopyynnön kohteena olevat ehdotukset on valmisteltu valtiovarainministeriön perustamassa henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskevassa hankkeessa.

Hankkeen työryhmätyöhön osallistunut Finanssiala ry on jättänyt eriävän mielipiteen koskien ehdotettua uutta yksilöintitunnusta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia, tietosuojalakia, henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia. Esityksen tavoitteena on uudistaa henkilötunnusjärjestelmää mahdollistamalla henkilötunnuksen myöntäminen ulkomaalaisille nykyistä laajemmin, mahdollistamalla sähköinen etärekisteröityminen väestötietojärjestelmään, kehittämällä väestötietojärjestelmän identiteetinhallintaa sekä luomalla edellytykset kokonaan uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotolle henkilötunnuksen rinnalle. Henkilötunnuksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi poistamalla siitä tieto henkilön sukupuolesta. Hallituksen esityksen luonnoksen lisäksi lausuntopyynnön liitteenä on alustava luonnos laintasoiisiin säännöksiin liittyviksi asetustason säännöksiksi. Asetusluonnos ja sitä koskeva perustelumuiatio viimeistellään erikseen hallituksen esityksen lausuntokierroksen jälkeen ja siitä järjestetään erillinen lausuntokierros vuoden 2022 aikana.

Säädösmuutosehdotusten lisäksi samalla pyydetään lausuntoa henkilötunnuksen käyttöön liittyvästä informaatio-ohjauksen ja sidosryhmäyhteistyön suunnitelmasta sekä henkilötunnuksen vaihtamista koskevasta arviomuistiosta.

Tausta

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista on valmisteltu kahdessa vaiheessa, joista ensimmäinen käynnistyi 1.9.2017, kun valtiovarainministeriö asetti työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista. Työryhmän toimikausi päättyi 31.12.2019 ja työryhmän loppuraportti julkaistiin 6.4.2020. Työryhmä esitti jättämässään loppuraportissa, että vuodesta 2027 alkaen Suomessa otettaisiin käyttöön uudenmuotoinen henkilötunnus, josta ei enää kävisi ilmi henkilön ikä, syntymäaika, sukupuoli tai muuta henkilöön liittyvää tietoa. Uudenmuotoinen tunnus olisi ehdotuksen mukaan korvannut kokonaan nykyisen henkilötunnuksen. Työryhmä ehdotti myös, että suomalaisen henkilötunnuksen voisi saada nykyistä laajempi henkilöryhmä. Saatujen lausuntojen ja valtiovarainministeriössä virkatyönä tehdyn jatkotyön perusteella työryhmän ehdotusta sellaisenaan ei kuitenkaan voitu pitää toteuttamiskelpoisena ja suunnitellusta henkilötunnusjärjestelmän kokonaisuudistuksesta luovuttiin.

Valtiovarainministeriö käynnisti 1.12.2020 henkilötunnusjärjestelmän uudistamisen hankkeen toisen vaiheen, jossa asian valmistelua on jatkettu edellä kuvatun lausuntopalautteen ja virkavalmisteluna tehdyn jatkovalmistelun pohjalta. Hankkeen toisessa vaiheessa henkilötunnusjärjestelmän uudistamista on jatkettu valmistellen kohdennetumpia ja rajatumpia muutoksia, joissa henkilötunnuksen nykyinen muoto säilytettäisiin. Hankkeen toisessa vaiheessa ei siten ole enää valmisteltu nykymallisen henkilötunnuksen korvaamista uudenmallisella tunnukseksi. Hankkeen toimikausi päättyi 31.12.2022.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on

1. laajentaa henkilötunnuksen saajien piiriä,
2. varmistaa sujuva asiointi kaikille kehittämällä väestötietojärjestelmän identiteetinhallintaa ja rekisteröintimenettelyjä,
3. varmistaa edellytykset digitaalisen toimintaympäristön kehittymiselle Suomessa,
4. mahdollistaa sukupuolineutraali henkilötunnus, sekä
5. luoda edellytykset kokonaan uuden henkilötietoriippumattoman yksilöintitunnuksen käyttöönottamiseksi henkilötunnuksen rinnalle.

Henkilötunnuksen uudistamisen hankkeen tavoitteena on edellä kuvattujen lisäksi varmistaa henkilötunnusten riittävyys. Riittävyysratkaisu on tarkoitus toteuttaa erikseen väestötietojärjestelmästä annettua valtioneuvoston asetusta muuttamalla ja siitä on järjestetty erillinen lausuntokierros keväällä 2021.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai

postitse.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntoja voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi valtiovarainministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan pyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

VAHVA-järjestelmää käyttävien ministeriöiden on muistettava arkistoida vastauksensa myös VAHVA-järjestelmään tunnisteella VN/25041/2020-VM-101.

Aikataulu

Lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat säännökset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Kirjalliset lausunnot pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi:n kautta viimeistään 4.3.2022 kello 16.15 mennessä.

Valmistelijat

HE-luonnos, asetusluonnos, arviomuistio: Perttu Wasenius, erityisasiantuntija, etunimi.sukunimi(at)gov.fi, p.+358 295 530 039

Informaatio-ohjauksen suunnitelma: Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, etunimi.sukunimi(at)gov.fi, p. +358 295 530 096

Liitteet:

[HETU_Luonnos hallituksen esitykseksi.pdf](#)

[HETU_VTJ-asetusluonnos.pdf](#)

[HETU_Informaatio-ohjauksen suunnitelma.pdf](#)

[HETU_Arviomuistio henkilötunnuksen vaihtamisesta.pdf](#)

[HE pääasiallinen sisältö ja pykälät SV.pdf](#)

Jakelu:

2M-IT Oy
Aalto-yliopisto (Aalto-korkeakoulusäätiö)
Abilita Oy
Akaan kaupunki
Akava ry
Aktia Pankki Oyj
Alajärven kaupunki

Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Arene
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Brändö
CGI
Danske Bank Oyj
Digi- ja väestötietovirasto
DNA Oyj
Eckerö
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
EK
Eko Systems Oy
Elisa Oyj
ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-
keskus)
Eläketurvakeskus
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskusliitto
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Etelä-Savon maakuntaliitto
ETELÄ-SAVON SAIRAANHOITOPUJOKESKUS
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Etila
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Ficom
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Finström
Forssan kaupunki
F-Secure
Fujitsu Finland Oy
Föglö
Geta
Gofore
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hammarland
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta

Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Huoltovarmuuskeskus
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Hätäkeskuslaitos
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Istekki Oy
Itä-Savon sairaanhoitopiiri
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Jomala
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki

Kaavin kunta
Kainuun liitto
KAINUUN SAIRAANHOITOPiIRI
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE
Kansallisarkisto
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaupan liitto
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kemiönsaaren kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan liitto
KESKI-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPiIRI
Keski-Suomen liitto
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Kesko
Keskusrikospoliisi
Keuruun kaupunki
KEVA
Kihniön kunta
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Konkurssiasiamiehen toimisto

Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsnäs kommun
Kosken TI kunta
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristiinankaupungin kaupunki
Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuluttajaliitto
Kuluttajariitalautakunta
Kumlinge
Kuntien Tiera Oy
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson Liitto
KYMENLAAKSON SAIRAANHOITOPIIRI
Kymijoen ICT – Kaakkois-Suomen tieto Oy
Kyyjärven kunta
Kärkölan kunta
Kärsämäen kunta
Kökar
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin liitto
Lapin sairaanhoitopiiri
Lapin yliopisto
Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta
LapIT Oy
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT
Lapsiasiavaltuutettu
Lapuan kaupunki
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lemland
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto

Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Lumparland
Luodon kunta
Luumäen kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maalahden kunta
Maanmittauslaitos
MAARIANHAMINA
Marttilan kunta
Maskun kunta
Meidän IT ja talous Oy
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Monetra Oy
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Mustasaaren kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nixu
Nokian kaupunki
Nordea
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Oma Säästöpankki Oyj

Onnettomuustutkintakeskus
OP Ryhmä
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Padasjoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Patentti- ja rekisterihallitus
Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan liitto
PIRKANMAAN SAIRAANHOITOPIIRI
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
POHJOIS-KARJALAN SAIRAANHOITOPIIRI
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
POP Pankkiliitto osk
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Posti
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta

Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen liitto
PÄIJÄT-HÄMEEN SAIRAANHOITOPAIIRI
Pälkäneen kunta
Pääesikunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Raision kaupunki
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reaktor
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
SAK ry
Sallan kunta
Salon kaupunki
Saltvik
Sarastia Oy
Sastamalan kaupunki
Satakunnan sairaanhoitopiiri
Satakuntaliitto
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta

Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Sisäministeriö
Siuntion kunta
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Solita
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Soste
Sotkamon kunta
Sottunga
S-ryhmä
STTK ry
Sulkavan kunta
Sund
Suojelupoliisi
Suomen Asiakastieto Oy
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
Suomen Tilaajavastuu Oy
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen Yrittäjät ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska Handelsbanken AB, Suomen sivukonttoritoiminta
Svenska handelshögskolan
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Säästöpankkiliitto osk
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen yliopisto (Tampereen korkeakoulusäätiö)
Tataturmavakuutuskeskus
Tasa-arvovaltuutettu
Teknologiateollisuus
TELA
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tieteen Tietotekniikan keskus CSC Oy
Tieto Oyj

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Trimble/ Tekla
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun kaupunki
Turun yliopisto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyysrahasto
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta
Ulkoasiainministeriö
Ulosottolaitos
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Uudenkaupungin kaupunki
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki
Vaasan sairaanhoitopiiri
Vaasan yliopisto
Vakuutusosikeus
Valkeakosken kaupunki
Valtakunnanvoudinvirasto
Valtiokonttori
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vantaan kaupunki
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen liitto
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Vehmaan kunta
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta

Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden
Virtain kaupunki
Visma Public Oy
Vårdö
Vöyrin kunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ålands hälso- och sjukvård
Ålands landskapsregering
Ålandsbanken Abp
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetuseronnosta koskevat huomiot

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisällyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuosituksien oikeat suuntaiset? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasiointissa?

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

Wasenius Perttu
Valtiovarainministeriö

Markou Nikos
Valtiovarainministeriö